

Svenska infrastrukturförvaltare 2010

Sammanfattning

I föreliggande rapport sammanfattas järnvägsavdelningens arbete med marktillsyn och prövning av tvister för 2010. Dokumentet har PM status och distribueras via Transportstyrelsens hemsida.

Rapporten visar att:

- 1) Antalet infrastrukturförvaltare som upprättat en järnvägsnätsbeskrivning och som järnvägsavdelningen har kännedom om är 112, vilket är fler än 2009 års siffror (105).
- 2) Marktillsyn har under året innefattat granskning av infrastrukturförvaltares järnvägsnätsbeskrivningar och tillträdet till personbangårdar och tjänster i anslutning till personbangårdar.
- 3) Järnvägsavdelningen har under året initierat handläggning av tre tvister mellan järnvägsföretag och Trafikverket. En av tvisterna berörde frågan om hantering av trafikrestriktioner i järnvägsnätsbeskrivningen och beslut fattades i slutet av 2010. De andra två pågår fortfarande. De två senare berör avstängning och omledning av trafik samt hantering av kapacitetstilldelning vid Stockholm C.

Inledning

I järnvägsavdelningens uppdrag ingår att upprätta en analys som beskriver händelser och tillstånd bland de svenska infrastrukturförvaltarna. Branschen – infrastrukturförvaltarna uppgår till ca 500 stycken och delas upp, ur marknadssynpunkt, i fyra olika grupper enligt nedan:

Grupp 1

Stora infrastrukturförvaltare (Banverket, A-Train, Inlandsbanan, Göteborgs hamn och Öresundsbrokonsortiet).

Grupp 2

Infrastrukturförvaltare med kapacitetstilldelning (framförallt kommuner, ca 80 st).

Grupp 3

Hamnar och terminaler (ca 35 st).

Grupp 4

Infrastrukturförvaltare vars huvudsakliga uppgift är att tillhandahålla järnvägsanknutna tjänster (ca 15 st).

Gruppindelningen syftar till att underlätta planeringen av den riskbaserade marknadstillsynen, eftersom infrastrukturförvaltarnas verksamheter och storlek skiljer sig åt. Alla 500 förvaltare ingår inte i någon marknadsgrupp (1-4). Anledningen är att från och med 1 juli, 2007 omfattas inte de infrastrukturförvaltare där det endast transporteras eget gods av bestämmelserna rörande marknad.

Denna rapport redogör för järnvägsavdelningens arbete under 2010, större händelser som påverkat branschen, förändringar i antalet infrastrukturförvaltare (tillstånd, återkallande, järnvägsnätsbeskrivningar m.m.) samt en utkik om vad kommande år kan komma att innebära.

Huvudsyftet med rapporten är att ge en övergripande beskrivning av tillståndet bland svenska infrastrukturförvaltare, hur införandet av ny järnvägsförfattning fortlöper samt förväntningar om utvecklingen framgent.

Rapporten delas in i två delar där det första innehåller en beskrivning om hur många infrastrukturförvaltare med säkerhetstillstånd samt förändringar under året. Del två beskriver järnvägsavdelningens aktiviteter under året och avslutas med en framåtblick.

Tillstånd infrastrukturförvaltare

Järnvägsavdelningen har under 2010 fortsatt arbetet med att ompröva samtliga säkerhetstillstånd, vilket ska vara utfört i sin helhet för hela branschen innan utgången av 2010. För verksamhetsåret 2010-01-01 – 2010-12-31 ser fördelning ut enligt nedan:

Tillstånd infrastrukturförvaltare

Nya	Omprovning	Återkallande
95	25	26

Transportstyrelsen har under 2010 meddelat 120 tillstånd. Samtliga nya tillstånd och omprövade tillstånd sker med stöd av Järnvägslag (2004:519). Att antalet återkallande tillstånd är relativt stort beror dels på att infrastrukturförvaltare på egen begäran önskat ett återkallande, dels att företag ombildas. Därmed är samtliga tillstånd omprövade enligt den nya lagstiftningen.

Under inledningen av 2010 handlades säkerhetstillståndet för Trafikverket.

Marknadstillsyn

Järnvägsavdelningen har under 2010 genomfört ett antal tillsyner. Nedan sammanfattas 2010 års revisioner. Marknadstillsynen sker med hänsyn till företeelser eller händelser som gör stor skada på marknaden, det vill säga arbetet är riskbaserat. Under 2010 har fokus varit på förutsättningar för avregleringen av persontrafik på järnväg, med revision mot Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning och granskning av förutsättningarna för tillträde till och tjänster vid personbangårdar. Nedan sammanfattas de större revisionerna.

Genomförda revision 3

Granskning av Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning 2011

Kontrollen av Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning har fokuserat på uppgifter angående kapacitetstilldelning, konflikthantering och förutsättningar för en avreglerad persontrafikmarknad på järnväg. Transportstyrelsen har inte vidtagit några åtgärder med anledning av kontrollen, men publicerat en rapport med synpunkter.

Genomförda revision 2

Granskning av tillträde till personbangård Hagalund

Revision har utförts på Jernhusen Verkstäder AB, ISS Trafficare AB, Euromaint AB samt SWT verksamheter vid Hagalund. Granskningen visade brister vid hanteringen av trafikledningen vid Hagalund. Vid omstruktureringen av infrastrukturförvalterskapet vid Hagalund har dessa problem tagits omhand. I övrigt vidtogs inga åtgärder vid kontrollen.

Upprättande och offentliggörande av järnvägsnätsbeskrivning 2010

Antalet förvaltare som har som krav på sig att upprätta järnvägsnätsbeskrivning och hur många som gjort det sammanfattas i nedanstående tabell (2009 års siffror i parantes):

Grupp	Antal infrastrukturförvaltare	Antal järnvägsnätsbeskrivningar	Andel i procent
1	5 (5)	5 (5)	100 % (100 %)
2	Ca 80 (80)	70 (67)	88 % (84 %)
3	Ca 35 (35)	28 (27)	80 % (77 %)
4	Ca 12 (12)	9 (8)	75 % (67 %)

I gruppen 4, infrastrukturförvaltare vars huvudsakliga uppgift är att tillhandahålla tjänster, är antalet järnvägsnätsbeskrivningar fortfarande lågt. Inom denna grupp ser utvecklingen ut på det viset att fler tjänstetillhandahållare inte längre är infrastrukturförvaltare. Deras verksamhet fortsätter men i hyrda lokaler. Kravet på att upprätta järnvägsnätsbeskrivning försvinner när man inte längre är infrastrukturförvaltare. Trenden är dock att andelen som upprättat en järnvägsnätsbeskrivning i samtliga grupper ökat sedan föregående år. En annan slutsats från tabellen är att det faktiska antalet järnvägsnätsbeskrivningar har ökat. Siffrorna i tabellen bygger på uppgifter om publicerade järnvägsnätsbeskrivningar som Transportstyrelsen har kännedom om.

Prövning av tvist

Under 2010 har järnvägsavdelningen tagit emot tre ärenden som rör prövning av tvist. I en av tvisterna har beslut fattats, för de övriga två pågår handläggningen i inledningen av 2011. Nedan sammanfattas de tre aktuella tvisterna.

Transportstyrelsen har beslutat i två tvister. Tvisterna handlade dels om innehållet i Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning som avser trafikrestriktioner och avstängning av banan, och dels om kapacitetstilldelning och trångsektorplan för stockholmsområdet.

Viktiga beslutspunkter Svenska Tågkompaniet AB–Trafikverket

- Trafikverket måste komplettera järnvägsnätsbeskrivningen med kända uppgifter om banornas standard.
- Trafikverket måste justera avsnittet om trafikrestriktioner i järnvägsnätsbeskrivningen .

Beslutet är inte överklagat.

Twisten Svenska Tågkompaniet AB – Trafikverket, ärendet pågår.

Twisten Veolia Transport AB – Trafikverket, ärendet pågår.

Kommande år

Transportstyrelsen kommer under inledningen av 2011 granska mindre infrastrukturförvaltares avgifter och järnvägsnätsbeskrivningar. Ytterligare revisioner kommer beröra tillträdet till personbangårdar och tjänster vid dessa anläggningar samt granskning av Göteborgs hamns järnvägsnätsbeskrivning. Transportstyrelsen avser även att granska förutsättningarna för nyttjande av ramavtal för kapacitet i ljuset av avregleringen av persontrafik på järnväg.

Med intresse kommer järnvägsavdelningen följa utvecklingen av persontrafikmarknaden och antar att fler och nya aktörer kommer vilja köra på attraktiva tider. Med ganska stor sannolikhet kommer antalet tvister att öka.

Med anledning av översynen av första järnvägspaketet som pågår kan på kort sikt delar av den reglering som berör marknads tillsyn och marknadsövervakning justeras. Detta kommer sannolikt påverka Transportstyrelsens arbete och branschens förutsättningar. Under inledningen av 2011 arbetar Transportstyrelsen som rådgivande till regeringens representant i rådsarbetsgruppen som hanterar översynen av första järnvägspaketet.